

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 788

van **STIJN DE ROO**

datum: 18 juli 2023

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Dierenwelzijn - Grondwet en EU-regelgeving

In de Senaat liggen voorstellen ter tafel met betrekking tot het opnemen van dierenwelzijn of dierenrechten in de Grondwet. In een hoorzitting in de Commissie voor Institutionele Aangelegenheden van de Senaat op 9 juni 2023 deed de vertegenwoordiger van de afdeling Dierenwelzijn van het Departement Omgeving van de Vlaamse overheid enkele verklaringen.

Volgens de vertegenwoordiger:

- zal de Europese Commissie in september “nieuwe wetgevende initiatieven” kenbaar maken (die dus onder het Belgisch voorzitterschap behandeld zullen worden);
- bleek uit de fitness check dat de EU-wetgeving inzake dierenwelzijn niet langer voldoet aan
 - de toenemende maatschappelijke verwachtingen,
 - ethische zorgen,
 - wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen en
 - toekomstige duurzaamheidsuitdagingen;
- zullen in september vier verordeningen verschijnen:

“Er worden vier verordeningen gepubliceerd in september 2023, als we nog op schema zouden zitten. Die verordeningen gaan bijna alle diersoorten raken, voornamelijk dan wel de landbouwhuisdieren. Er gaat ook een verordening gemaakt worden over een dierenwelzijnslabel.”;
- is de reikwijdte van een grondwetsherziening met betrekking tot dierenwelzijn afhankelijk van het gekozen artikel:

“We verwachten geen directe of baanbrekende implicaties voor het Vlaams dierenwelzijnsbeleid of voor de werking van onze afdeling door een toevoeging van een bepaling aan de Grondwet en dit omwille van een aantal argumenten, met name dat het Grondwettelijk Hof reeds toetst aan het dierenwelzijn, dat Vlaanderen reeds verder gaat dan wat de EU voorschrijft en dat de Vlaamse dierenwelzijnsregelgeving reeds beantwoordt en anticipeert op de veranderende maatschappelijke verwachtingen, de wetenschappelijke ontwikkelingen en goede praktijken van andere lidstaten.

Echter, wanneer de toevoeging van dierenwelzijn aan de Grondwet de louter symbolische waarde overstijgt, bijvoorbeeld door een herziening van artikel 23 van de Grondwet, dan rijzen er natuurlijk vragen omtrent de juridische gevolgen hiervan. Zullen er bijvoorbeeld nog dieren gedood mogen worden voor menselijke consumptie? Zal de jacht en de hengelsport aan banden gelegd worden? Zullen

invasieve diersoorten nog verdelgd mogen worden? Of zullen alle dieren door de herziening gelijkgesteld worden voor de wet, een principe dat op dit moment totaal nog niet van toepassing is? In dit geval zullen de maatschappelijke gevolgen en de gevolgen voor andere beleidsdomeinen, zoals voor natuurbehoud en de landbouw en de daaraan gekoppelde economische implicaties dus ook niet uitblijven.

Aan de andere kant zal een symbolische herziening, bijvoorbeeld door een herziening van artikel 7bis van de Grondwet, niet veel toevoegen aan de beschermingsstatus van het dier die nu reeds geboden wordt door de dierenwelzijnswet en de inspanningen van onze inspecteurs en controleurs op het werkterrein.

Alleszins zal een herziening hoe dan ook een vertaling zijn van de groeiende maatschappelijke verwachtingen en een signaal naar de bevolking toe dat dierenwelzijn in België niet langer een bijzaak is.

Uiteindelijk zal het voornamelijk een beslissing zijn voor de beleidsmakers en we zijn dan ook heel benieuwd wat er besloten zal worden."

Intussen werd de Codex Dierenwelzijn voorgesteld.

Ik had van de minister graag een antwoord gekregen op de volgende vragen, die peilen naar de reikwijdte van de verklaringen van de vertegenwoordiger over de volgende punten:

1. Een mogelijke herziening van de Grondwet.

- a) Is de minister het eens met het standpunt dat "een toevoeging van een bepaling aan de Grondwet" "geen directe of baanbrekende implicaties voor het Vlaamse dierenwelzijnsbeleid" met zich mee zal brengen? Waarom wel of waarom niet?
- b) Is de minister het eens met het onderscheid, voor wat betreft de gevolgen voor het dierenwelzijnsbeleid, tussen een herziening van artikel 7bis en van artikel 23 van de Grondwet? Waarom wel of waarom niet?
- c) Is de minister zelf voorstander van het opnemen van een dierenwelzijnsbepaling in de Grondwet?

Zo niet, om welke reden of redenen?

Zo ja, met welke voor- en nadelen van grondwettelijk verankerde dierenrechten ten opzichte van wettelijk bepaalde beleidsmaatregelen inzake dierenwelzijn?

- d) Behoren grondwettelijk verankerde dierenrechten tot het opzet van het door de minister gesteunde onderzoeksproject rond dierenwelzijn, dierenethiek en dierenrecht aan de UGent en de KU Leuven (<https://www.biw.kuleuven.be/biosyst/project-dierenwelzijn>)?
- e) Heeft de recente Codex Dierenwelzijn invloed op de bovenstaande antwoorden? Zo ja, op welke manier?

2. De Europese regelgeving.

- a) Welke "nieuwe wetgevende initiatieven" en welke "vier verordeningen" zullen in september verschijnen? Graag meer uitleg.
- b) Hoe zit het met de vijf richtlijnen die overeenkomstig de fitness check herzien zouden worden ("Farm Directive", "Laying Hens Directive", "Broilers Directive", "Calves Directive", "Pigs Directive")? Graag meer uitleg.

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 788 van 18 juli 2023

van **STIJN DE ROO**

1. Een mogelijke herziening van de Grondwet.

- a) Het klopt dat de voorgestelde aandacht voor dieren in de Grondwet in de eerste plaats een symbolische waarde heeft. Zo een symbolische vermelding heeft niet per definitie directe implicaties voor het Vlaamse dierenwelzijnsbeleid. Wij wachten een eventuele Grondwetswijziging natuurlijk niet af. Via de Dierenwelzijnswet en zeker nu via de nieuwe Vlaamse Codex Dierenwelzijn bieden we steeds meer bescherming aan dieren. Daarnaast hebben de Vlaamse Regering en Dierenwelzijn Vlaanderen reeds een verregaande bevoegdheid om het beleid in Vlaanderen te vormen, te versterken en te handhaven. Ook toetst het Grondwettelijk Hof reeds aan het dierenwelzijn. Recent nog heeft het Grondwettelijk Hof bijvoorbeeld het beroep tot vernietiging van het decreet van het Vlaamse Gewest van 4 februari 2022 tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat betreft het voorzien van een strafverzwaring, verworpen.¹

- b) Een herziening van artikel 7bis van de Grondwet zal, zoals reeds vermeld, niet veel toevoegen aan de beschermingsstatus van het dier in de praktijk. Het betreft eigenlijk een symbolische herziening.

Een herziening van artikel 23 van de Grondwet zou meer gevolgen kunnen hebben, dit o.a. door de toetsingsbevoegdheid van het Grondwettelijk Hof tot dit artikel i.t.t. het artikel 7bis. De precieze mogelijke gevolgen zijn wel moeilijk te voorspellen.

- c) Hoewel het opnemen van een dierenwelzijnsbepaling in de Grondwet dus in de eerste plaats een symbolische ingreep is, ben ik wel voorstander. Ten eerste omdat symboliek ook waarde heeft. Ten tweede omdat dit opnieuw een vertaling is van de groeiende maatschappelijke aandacht voor het dierenwelzijn.
- d) Het onderzoeksproject: Dierenwelzijn, dierenethiek & dierenrecht onderzoekt en evalueert het houden van dieren door mensen op een creatieve en genuanceerde manier. Het project heeft twee doelstellingen: het opzetten van een doctoraatsstudie en het organiseren van een lessenreeks. Het verankeren van dierenwelzijn in de Grondwet, vormt een terugkerend thema van het project.
- e) Met de nieuwe Vlaamse Codex Dierenwelzijn nemen wij onze verantwoordelijkheid op om zelf te zorgen voor meer en beter dierenwelzijn, los van discussies over de Grondwet. Onze Codex sluit dichterbij de huidige maatschappelijke verwachtingen en de wetenschappelijke ontwikkelingen. In de Codex wordt overigens ook erkend dat een dier een levend wezen met gevoel is, specifieke behoeften en intrinsieke waarde.

¹ GwH 20 juli 2023, nr. 114/2023.

2. De Europese regelgeving.

- a-b) In het kader van de “van-boer-tot-bord-strategie” van de Europese Unie heeft de Commissie zich ingezet om de EU-wetgeving inzake dierenwelzijn tegen 2023 te herzien. Het doel is om een hoger niveau van dierenwelzijn te waarborgen door de huidige regels af te stemmen op de nieuwste wetenschappelijke gegevens, hun toepassingsgebied te verbreden, ze gemakkelijker handhaafbaar te maken, en ook om bij te dragen aan een duurzamer voedselsysteem.

De volgende vier verordeningen zullen (normalerwijze) in september gepubliceerd worden:

1. Verordening inzake dieren gehouden voor economische doeleinden.
Deze Verordening vervangt de volgende vijf richtlijnen:
 - a. Richtlijn 98/58/EG van de Raad van 20 juli 1998 betreffende de bescherming van gehouden dieren voor landbouwdoeleinden;
 - b. Richtlijn 1999/74/EG van de Raad van 19 juli 1999 tot vaststelling van minimumnormen voor de bescherming van legkippen;
 - c. Richtlijn 2007/43/EG van de Raad van 28 juni 2007 tot vaststelling van minimumregels voor bescherming van vleeskuikens;
 - d. Richtlijn 2008/119/EG van de Raad van 18 december 2008 tot vaststelling van normen ter bescherming van kalveren;
 - e. Richtlijn 2008/120/EG van de Raad van 18 december 2008 tot vaststelling van minimumnormen voor de bescherming van varkens;
2. Verordening betreffende de bescherming van dieren tijdens het vervoer. Deze Verordening herzielt Verordening (EG) nr. 1/2005 van de Raad van 22 december 2004 betreffende de bescherming van dieren tijdens het vervoer.
3. Verordening betreffende de bescherming van dieren op het moment van het doden. Deze verordening herzielt Verordening (EG) nr. 1099/2009 van de Raad van 24 september 2009 betreffende de bescherming van dieren op het moment van doden.
4. Verordening inzake dierenwelzijnslabeling. Deze verordening betreft een kaderverordening ter introductie van een Europees dierenwelzijnslabel.